UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Pontificij iuris, Contractuum, seu Dispositionum inter viuos materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm CCIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96504

Visual Library

duxi, clarè colligitur. Vel poteſt reſponderi, ꝙ ex quo conuentus elegit hunc modum ſatisfactionis, & uoluit ſuum deſiderium ſic adimpleri, ſatis propriè dr̄
14 adimpleta conditio, quia † propriè dicitur ſatisfieri, quando quoquo modo iuxta uoluntatem, & deſideriū creditoris ſibi dr̄ prouiſum. l. liberatur. ff. quibus mod. pig. uel hyp. ſol. d. l. ſi rem. §. omnis. d. l. 1. ff. q ſatiſd. cog. l. pen. & ibi gl. ff. quib. mod. pig. uel hyp. ſol. & d. l. 4. §. ait prætor. cū gl. ff. de re iudic. Nec obſtant no. p Bal. in d. l. 1. ff. qui ſatiſd. cogan. quē ſcriben. cōmuniter ſequuntur, ꝙ in contractibus propriè dicitur ſatisfieri, quando debitor in totum liberatur, nā illud eſt uerū, nolente creditore aliter ſibi ſatisfieri, ſed quando ipſe alium ſatisfactionis modum admittit, tunc ēt in contractibus eo modo propriè ſatisfieri dicitur, ut declarat Alex. in d. l. 1. & probatur in d. l. item liberatur. §. 1. nam uolente creditore dicitur ſibi quo quo modo ſatisfieri, ēt ſi eſſemus in caſu, in quo ſibi
15 de ſatisfaciendo promiſſum eſſet. Præterea † ex hoc, ꝙ conuentus propria auctoritate pro eius cautione domum apprehenderit, papa, qui ipſum conuentum ratione domus reſtaurare tenebatur, dicitur in totū ab hac reſtauratione, & ſatisfactione liberatus, quoniam iniquum eſſet, quòd conuentus habuiſſet domum, & Papa ipſi ratione illius domus ſatisfacere teneretur, argumento. l. uoluntate. ff. quibus mod. pig. uel hyp. ſolui. ergo ſequitur, quòd in hoc caſu propriè dicitur conuentui ſatisfactum, cum Papa ex apprehenſione domus per conuentum facta liberatus, & abſolutus dicatur, quo caſu propriè dicitur ſatisfactum ad tradita per Bartolum in d. l. 1. in princ. cum ſimili. ſupra allegatis. Ex quibus omnibus, & ex alijs ſupra dictis ad fauorem magiſtri Ioannis omnia in contrarium adducta tolluntur. Laus Deo.

SVMMAE.

1 *Obligatio, & hypotheca bonorum facta cum iuramento, & cum clauſula omni meliori modo ſi non poteſt ut acceſſoria ualere, ſaltem debet ut principalis ualere.*
Idem de obligatione fideiuſſoria hoc modo facta.
Et an, & quomodo hæc ſint uera. num. 34.
2 *Verba narratiua, & enunciatiua donationis in inſtrumento appoſita inter ipſos contrahentes donationē probant, & qūo nu. 26.*
3 *Obligatio bonorū ex parte donatarij an in dubio, ut actus ualeat, gratia remunerationis facta interpretetur, & nu. 23. & 37.*
4 *Benefacienti nobis benefacere, illumque remunerare naturaliter tenemur.*
5 *Verbū dono eſt generale, & pro uēditione capi pōt, ſicut èeontra uenditio pōt capi pro donatione, & qualibet alia alienatione.*
Contra de uerbo dono. nu. 32.
6 *Verba ſunt impropriandā, ut actus ualeat, & non pereat.*
Et quomodo hoc ſit uerum, nu. 33.
7 *Poſſeſſio, uel ius acquirēdi poſſeſſionē ex cōtractu inutili, & inualido mediante conſtituto transferri poteſt. Cōtra nu. 15. & 35.*
8 *Obligatio, & hypotheca bonorum quomodo ex parte donatarij poſſit donationi accedere, & nu. 36.*
9 *Indictionis omiſſio inſtrumentum ipſo iure uitiat.*
10 *Quid ſi indictio fuerit erroneè in inſtrumento deſcripta.*
11 *Papæ nomen in terris eccleſiæ eſt pro ſubſtantia in inſtrumentis apponendum, conſuetudine contraria non extante.*
12 *Inuocatio domini noſtri debet in inſtrumentis fieri.*
13 *In inſtrumentum ſi eſt nullum, nihil de contentis in eo exequutionem meretur.*
14 *Inſtrumentum guarentigiatum nullum nec in totum, nec in parte aliquam meretur exequutionem.*
15 *Ex conſtituto de poſſidendo in contractu nullo appoſito nulla transfertur poſſeſſio.*
16 *Obligatio pignoris, & hypothecæ ut ualide contrahatur, quid requiritur.*
17 *Hypotheca pro obligatione conditionali contracta quando locū, & effectum habeat.*
18 *Obligatio hypothecæ non contrahitur, niſi adſit creditor, qui ... torem principaliter obligatum habeat, & cui pignus, ſeu ... theca poſſit obligari.*
19 *Verbum dono ſimpliciter poſitum intelligitur de ſimplici, & ... donatione.*
20 *Donator ex contractu ſimplicis, & puræ donationis donat... dandum obligatur, quando donatio à traditione non ...*
21 *Donator in quibus caſibus donatario de euictione teneatur.*
22 *Donatarius ex contractu donationis non obligatur donatori, & ... ligando; ac hypothecando bona ſua donatori, nulla ... te cauſa, nihil agit.*
23 *Obligatio naturalis ad antidora, qua donatarius ... ri, non eſt per ſe apta acceſſoriam obligationem ...*
24 *Et an ea in pactum ualidè deducatur.*
25 *Obligatio, & hypotheca bonorum per donatarium ... non ualet, etiam ſi donatum eſſet, ut donatarius ... gare, & hypothecare bona ſua.*
27 *Donatio inſinuationem requirens non inſinuata eo tempore, ... facta fuit, eſt ipſo iure nulla, & inualida.*
28 *Et an, & quando iuramentum inſinuationis defectum ...*
29 *Obligatio, & hypotheca bonorum in contractu emptionis, & ... ditionis quomodo intelligatur facta.*
30 *Creditor in hypothecaria debet ultra alia probare debitorem ... ſe in mora ſoluendi.*
31 *Venditor contra emptores agere non poteſt ante, quam ipſe ... tradendo pro parte ſua non adimpleuerit.*

EPITOME.

Obligatio, & hypotheca bonorum appoſita in inſtrumento nullo ob defectum indictionis, nominis Papæ in terris eccleſiæ, & inuocationis nominis domini noſtri, ꝙ non ualuerit, nec ex ea ius aliquod fuerit acquiſitum, & quid requiratur ad hoc, ut ualeat, & ex ea ius acquiratur, ac agi poſſit, hic habetur.

CONSILIVM CCIII.

Viſo inſtrumento mihi exhibito unà cum petitione pro parte do. Lucretiæ facta, ... prima conſideratione dicendum, ꝙ domina Lucretia ſit aſſocianda ad ingrediendum bona olim Conſtantij eius filii, & ad poſſeſſionem, ac tenutam illorum apprehendendū, & prout p
1 parte ipſius do. Lucretiæ fuit petitum. Nā † cū obligatio, & hypotheca bonorū pro ducatis ducētis do. Lucretiæ per dictum Conſtantiū facta fuerit cū iuramēto, & cū clauſula omni meliori modo, ſi illa non poteſt ualere ut acceſſoria, ſaltē debet ualere, ut principalis, arguēdo de obligatione fideiuſſoria ad obligationē hypothecæ, prout arguit Bar. in l. fideiuſſor obligari. in prin. & in fi. ff. de fideiuſſo. Sed ille, qui fideiuſſorio nomine alterius obligauit cū iurō, ſi non potuit ut fideiuſſor obligari ex eo, qđ principalis, pro quo fideiuſſit, nō teneī, debet ſaltē ut principalis ... miſſor obligari, quia iurādo, ſeu fideiubendo cū clauſula omni meliori mō, vr̄ uelle teneri omni m... pōt. l. cū pater. §. filius matrē. & ibi Bar. & Bal. ... ga. 2. & in terminis hoc uoluit Bar. in l. ſi quis pro ... uerſi. ſeptimo prohibeī, & in uerſ. 8. prohibetur ... fideiuſſo. ergo idē dđm eſt de eo, qui obligauit, & hypothecauit bona ſua cum iurō, & cum clauſula omni meliori modo, & forma, in caſu, quo non extat aliqua principalis obligatio, ſeu promiſſio, cui pignoris, & hypothecæ obligatio poſſit accedere. Et hæc obligatio hypothecaria, quæ ut principalis cenſetur, dicetur per Conſtantium filium matri ſuæ facta in remunerationē donationis factæ ſibi à matre de ... bonis, put de hac donatione cōſtat ex uerbis narratiuis, & enūciatiuis dicti inſtri: † q̄ uerba narratiua, &
2 enūciatiua donationis probāt inter ipſos ꝯhentes, ... tradita per Bar. & alios in auth. ſi quis in aliquo. C. ... eden. in l. ſciendū. ff. de uerb. oblig. & per canoniſ...

in c.q͞m contra. de proba.Bal.in l.optimam.C.de cō-
trah.& cōmit.ſtipul.Domin.de ſancto Gemin.in c.ſi
papa de priuileg.in 6.Bar.in l.ſi fortè.ff.de caſtr.pecu.
& in authen.hoc ius porrectum.C.de ſacroſan.eccle.
& ſi in dubio,ut actus ualeat, debet fieri hęc interpre-
tatio, ꝙ huiuſmodi bonorū obligatio remuneratio-
ne gratia facta fuerit,arg.l.quoties.ff.de reg.iur.ff.de
oblig.& ff.de reb.dub.cum †naturaliter oblige-
mur ad benefaciendum nobis benefacienti, ſeu ad il
remunerandū.c.cū ex officii. de teſta.l. ſed ſi lege.
ſoluit.ff.de peti.hæred.c.quicunq; ſuffragio. cū
q.2.Et ita debent intelligi illa uerba inſtrumē-
ti, uolens dictus Cōſtantius uti bona fide erga ipſam
do.Lucretiam,& ad omnē alium bonū finem,& effe
ctū uidelicet in remunerationē donationis, & libera
litatis qua eius mater erga ipſum uſa fuit.¶Secundo
dici non poteſt, ꝙ huiuſmodi obligatio,& hypotheca
bonorum acceſſerit ꝯctui emptionis, & uenditionis
celebrati inter Conſtantium emptorē, & do.Lucre-
tiam eius matrē uenditricē,quę tot bona mobilia,de
quibus in inſtrumento, pro ducatis ducentis uēdidit
Cōſtantio eius filio,ut colligitur ex uerbis inſtrumē-
ti.& quāuis uerba inſtrumenti loquantur de donatio
ne, uidelicet ꝙ do.Lucretia donauerit bona in dicto
inſtrumento deſcripta ualoris, & æſtimationis duca-
torū ducentorum auri,prout ipſe Conſtantius in prę
ſentia teſtium,& notarij dixit,& confeſſus fuit, tamē
debent impropriari, ut actus ualeat, & intelligi de
uenditione,& uerbū donauerit, exponi debebit, hoc
eſt, uendiderit,quia †uerbum dono eſt uerbum gene
rale,ut in l.1.ff.de donat.iuncta l.alienatū. §.donatio
nis.l.inter donum.& l.munus.ff.de uerbo.ſig. & ideò
poteſt capi pro uenditione, ſicut è contra uerbū uēdi
tio pro donatione, & pro qualibet alia alienatione,
iuxta l.ſtatuliberi.ff.de ſtatulib.c.1. de controuer.int.
do.& empt.glo.& ibi doct.in l.2.C.de uſucap.pro em
pt.& ſenſus erit, ꝙ ex quo do.Lucretia uendidit Con
ſtantio eius filio tot bona mobilia ualoris,& æſtima-
tionis ducatorū ducentorū, prout ipſe Cōſtantius in
præſentia dictorū teſtium,& ipſius notarii dixit,& cō
feſſus fuit, & uolens Cōſtantius uti bona fide erga ip
ſam do.Lucretiam,& ad omnē alium bonū finem,&
effectum idē Cōſtantius ſponte &c.hypothecauit, &
obligauit eidē do. Lucretiæ præſenti &c. omnia eius
bona,dans,& concedens licentiam eidē,ut poſſit pro
eadē quantitate ad eius libitū &c. Quibus uerbis ſic
expoſitis,& intellectis,omnia remanēt clara,& abſq;
difficultate, ſic enim apparet celebratū eſſe ꝯctū , ſeu
contractam eſſe obligationē principalem,uidelicet uendi
tionis,cui obligatio acceſſoria pignoris, & hypothe-
cæ potuit accedere. Alioquin ſi uerba inſtrumēti in-
telligerentur ſimpliciter,prout iacēt, de donatione,
obligatio hypothecę acceſſoria ab initio ſine princi-
pali eſſe reperiretur,& conſequenter nulla, & inuali-
da.arg.eorum,quæ habentur in l.2.C.de luitio.pign.
6 cum ſimil.ſupra allega.Et †ut actus ualeat,& non pe-
reat,uerba ſunt improprianda.l. pater ſeuerinam. ff.
de condi.& demon.l.ſi qn̄.in prin.ff.de lega.1. l.titia.
Lucius.ubi glo.& Bar.ff.de leg.2.& c.ſi papa.de pri-
uileg.in 6.¶Pręterea & tertio quãuis poſſet dici ꝯctū
pignoris, ſeu obligationē hypothecæ non ualere ex
eo,quod nō ſubſiſtit principalis obligatio, cui poſſit
7 accedere,tamen †ex tali ꝯctu inutili, & inualido po-
tuit per Conſtantiū mediante conſtituto, & ſic ficta
traditione poſſeſſio,ſeu ius acquirendi poſſeſſionem
in do.Lucretiam transferri,nã ex quo Cōſtantius no
luit poſſidere,ſtatim amiſit poſſeſſionē,q̄ fuit do.Lu
cretię acquiſita,ut in l.1.§.ſi uir.ff.de acq.poſſ.iunctis
his,q̄ uoluit Bar.& doct.in l.quod meo.& in l.interdū.
in fi.ff.de acq.poſ.in l.ab emptione.ff.de pactis.in l.3.
C.de pigno. & in l.quędam mulier.ff. de rei uend. Et
propterea do. Lucretia potuit petere ſe aſſociari ad
tenutã,& poſſeſſionē bonorū dicti Conſtantij.¶Vlti
8 mo†pignoris,ſeu hypothecę conſtitutio poteſt in ca
ſu noſtro ſubſtineri , ut cenſeatur facta in eo caſu , in
quo Conſtantius donatarius de iure teneretur res do
natas reſtituere,uidelicet in caſu, quo ob ingratitudi
nē donatarij donatio eſſet reuocata,ut habetur in l.fi.
C.de reuocan.dona.& in c.fi. extra de dona. oritur.n.
quædam obligatio perſonalis ob ingratitudinē dona
tarii,ut in dictis iuribus, & arg.eorum,quæ habentur
per glo. in l.1.§.1. ff.de dona. cui obligatio hypothe-
cæ accedere potuit. Ex quibus omnibus cōcludendū
uidebatur , obligationē bonorū factã per dictū Con-
ſtantium do.Lucretię pro dicta ſumma ducentorum
ducatorum ualuiſſe. ¶ Cæterum prædictis omnibus
non obſtantibus, prout rectè conſideranti nō obſtãt,
contrariam opinionē in caſu noſtro ueriorē eſſe arbi
tror,ꝙ obligatio, & hypotheca omnium bonorū per
dictū Cōſtantium facta de iure non ualuerit , & ex ea
do.Lucretiæ nullum ius maximè petendi ſe immitti,
& aſſociari , prout ipſa in eius libello petiit , acquiri
potuerit . Et ad ita concludendum moueor ex pluri-
bus , & in primis , quia inſtrumentum factū inter do.
Lucretiam,& dictū Cōſtantium fuit nullum,& inua-
lidum, & ex illo nulla de contentis in eo fides fieri po
teſt, q͞m in eo defecerunt, & omiſſa fuerunt illa, quæ
9 ſunt de ſubſtantia ipſius inſtrumenti,uidelicet†indi-
ctio, cuius omiſſio ſecundum omnes doct. & glo.ip-
ſo iure uitiat inſtrumentum, ut eſt tex.cum gl.in uer.
indictionis.ibiq; Io.And.do.Anto.Abb. Imo. & mo-
der. in c.inter dilectos. extra de fid. inſtr. habetur per
Bar.in l.ſi quis ex argentariis. §.ſi initium.ff.de eden.
& per gl.magiſtram.in l.generali.C.de tabula.lib.10.
per Specu.in tit.de inſtru.edi.in §.breuiter. verſ. poſt.
& eſt optimus tex.in §. quantum.in auth. quib. mod.
nat.effic.legit.& dicit Bart.in d.l. ſi quis ex argētariis.
§.ſi initium.in 4.col.plura pro ſubſtantia inſtrumenti
requiri,inter quæ eſt indictio,cuius omiſſio uitiat in-
ſtrumentū,ut in auth.ut præpon.nom.imper.in prin.
10 & ibi Ang. Si tamen†indictio fuerit in inſtrumēto er
roneè deſcripta , & appoſita , ut quia in ea deſcribēda
erratū fuerit, & notarius nō fuerit in totū indictionis
oblitus , tūc ſi anni domini fuerint in inſtrumēto de-
ſcripti, inſtrumentū ualet , quia error indictionis per
annos domini corrigit, ſecus uerò , ſi indictio fuiſſet
totaliter omiſſa, ita ꝙ notarius eſſet illius oblitus , ut
not.uolūt doct.maximè moder. in d.c.inter dilectos.
& hr̄ per Bar.in d.§.ſi initium.cū ſi.Sed in caſu noſtro
indictio fuit totaliter omiſſa,ergo ex hoc inſtrumētū
11 uitiatur,& dr̄ ipſo iure nullū.Præterea†in huiuſmodi
inſtrumento fuit omiſſum nomē Papę,quod loco no
minis Imperatoris in terris eccleſiæ ſubiectis eſt pro
ſubſtantia in inſtrumentis apponendū,nō extante cō
ſuetudine ꝯria , ut hr̄ in d. auth. ut præpon. nom. im-
per.per Ange.& declarant docto.maximè Feli.in c.1.
de fid.inſtr.in 2.col.& Bar.in d.§.ſi initium. col.12. &
in d.l.generali.Spec.in d.§. breuiter. in uerſi.poſt diē.
in 4.col.Abb.& Ant.in procœ.Grego.Io.And.in data.
16 6. Itē †in hoc inſtrumento omiſſa fuit inuocatio do-
mini noſtri,q̄ debet fieri ēt in inſtrumētis,ut in d.au-
then.ut præpon.nom.Imp.& in d.§.quãtū. & per legi
ſtas in rub.ff.de noui oper.nunc. & in aliis locis proxi
mè alleg.in quibus concludunt nomē domini noſtri
13 inuocandū eſſe.Vnde †cū ex p̄dictis appareat inſtru-
mentū huiuſmodi eſſe nullū,& inualidū,ſequitur, ꝙ
nihil de cōtentis in eo effectū habere,aut exequutio-
nē mereri poteſt,ut eſt tex.cū ibi not.ꝑ glo.Bar.Alex.
& alios in l.4.§.cōdemnatū.ff.de re iudi. & in l.1.§.&
14 parui.ff.quod ui,aut clam.Et†ut dicit Bal.in l.ſi abſē
ti.C.

ti.C.ſi cer.pet. licet inſtrumenta guarentigiata ex for
ma ſtatutorũ exequutionẽ paratã habeant, tamen ſi
inſtrumentũ guarentigiatũ ſit nullũ,& inualidũ, nul
lã meretur exequutionẽ nec in totũ, nec in parte ali-
qua:& ideò quamuis aliàs ex inſtrumẽto,& ꝯ̃ctu nul-
lo mediante traditione uera,& q̃ in facto cõſiſtit,poſ-
15 ſeſſio transferatur,tamen † ex conſtituto de poſſiden
do,quod traditionẽ fictã operatur,nõ transfertur ali-
qua poſſeſſio,nã diceretur immediate transferri ex il
la clauſula conſtituti in inſtrumento nullo apposita,
q̃ clauſula ẽt dicitur nulla, ex quo fuit in inſtrumẽto
nullo apposita, itẽ quia poſſeſſio immediatè ex ꝯ̃ctu
nullo transferri diceretur, ut uoluit Bar.in l.ſi rem ali
quam.ff.de acquir.poſſ.& habetur per Bald.in c.2.de
feudo dat.in uicẽ leg.commiſſo. in uſu feudo. & pul-
chrè declarat Alex.in d.l.1.§.ſi uir. col.3.ff.de acquir.
poſſ.vnde cũ in caſu noſtro inſtrumentũ fuerit nullũ,
ergo & omnis clauſula in eo apposita,ut ibi per Alex.
& ꝯñr ex conſtituto de poſſidẽdo in eo apposito non
potuit aliqua poſſeſſio, ſeu ius poſſeſſionẽ acquirẽdi
ipſi do.Lucretiæ acquiri.¶Secundo hanc concluſio-
16 nẽ principaliter ita corroboro, †ad hoc, ut obligatio
pignoris,& hypothecæ ualeat,& ab initio contrahat̃,
requiritur, ꝙ ſubſit obligatio perſonalis principalis,
cui hypotheca poſſit ab initio accedere,nam cum ſit
quid acceſſorium.glo.in rub.ff.de pig.non poteſt per
ſe abſq; principali obligatione perſonali introduci. l.
17 res hypothecæ.ff.de pign.& ideò † ſi pro obligatione
conditionali ꝯ̃hatur hypotheca, res hypothecata nõ
obligatur prius, quã conditio principalis obligatio-
nis fuerit adimpleta,nam ante euentum conditionis
nulla erat obligatio principalis. l. cedere diem. ff. de
uerb.ſig. Et cõſequenter ante euẽtum cõditionis res
non dicitur hypothecata, nec obligata.d.l.res hypo-
thecę.& habetur per Sal.& doct.ĩ l.fi.C.de luit.pigno.
18 & † niſi adſit creditor,qui habeat principaliter obliga
tum debitorem, & cui pignus, ſeu hypotheca poſſit
obligari,non cõtrahitur obligatio hypothecę.§.item
ſeruiana.Inſtit.de actio.§.fi.Inſtit.quibus mod.re cõ-
trah.oblig.& habetur per Salic.in l.& ſi is. C.de præd.
mino. Sed in caſu, de quo agitur, inter do.Lucretiã,
& Conſtantium non apparet fuiſſe factũ aliquẽ ꝯ̃ctũ,
nec aliquam fuiſſe ꝯ̃ctam obligationem, per quam
obligatio aliqua perſonalis do. Lucretiæ fuerit acqui
ſita,ſeu eſſet acquirenda,& ex quo contractu ipſa effe
cta fuerit creditrix, & Conſtantius fuerit effectus de-
bitor, ergo obligatio, & hypotheca bonorũ facta per
Conſtantium do.Lucretiæ pro ducatis ducentis nul-
lius fuit momenti, quia per ſe abſq; principali ſubſi-
ſtere non potuit, ut ſupra. Et hoc apertè demonſtrat̃,
nã,ut ex uerbis narratiuis,& enunciatiuis inſtrumẽti
productis apparet,quæ inter ipſos contrahentes pro-
bant,ut dictum fuit, principaliter eſt celebratus con-
tractus donationis, quia do.Lucretia ſimpliciter, &
purè donauit Conſtantio tot bona mobilia, q̃ aſcen-
dant ad ſummam ducatorum ducentorum, ut in in-
ſtrumento ibi cum caſtiſſima do. Lucretia donaue-
19 rit &c. †quæ uerba cum ſint ſimpliciter poſita, debẽt
de ſimplici,& pura donatione intelligi, argum.l.1.ff.
de dona.l.inter domum. & l.murus. la 2. ff.de verbo.
ſig.& argumento l.hoc legatum.ff.de lega.3.& eorũ,
quæ dicit Bar.in l.ſi maritus. §. legis iuliæ.ff.de adult.
20 † ex quo contractu donationis ſimpliciter & ſi dona-
tor obligetur donatario ad dandum, quando dona-
tio à traditione non incœpit,ut in l.ſi quis argentum.
§.penul.C.de donat.in §.1. Inſtit. eod. & habetur per
Bart.& alios in l.iuriſgentiũ.in prin.ff.de pact. & not.
in l.2.C.de cõdi.ob cau.& per Bar.in l.in ædibus. §.&
rebus.& in l.labeo.ff.de donat.ibique ſcriben.& in ca
ſu noſtro ex uerbis inſtrumenti non cõſtat, neq; pro-
batur, bona donata fuiſſe tradita Cõſtãtio, quia ſi
pliciter dicitur, ꝙ do.Lucretia donauit, quod intel
gi poteſt per pactum, ſeu ſtipulationẽ, prout do
ſic perfectè contrahi poteſt, ut in locis proximè
gatis,& propterea intelligi poteſt, ꝙ ĩ caſu noſtro
Lucretia ex donatione erat illa, quæ erat obligata
21 †hoc in caſu qñ donatio à traditione nõ incœpit,
nator obligatur donatario de euictione, & in plu
bus caſibus etiã, qñ donatio à traditione incœpit,
habetur per Bart.& alios ſcrib: in d.l.labeo.
lia.§.1.ff.de verb.oblig.in c.cum ſecundum
de præben.& per Imol.& alios in c.fin.
22 emp.& uend. Tamen † donatarius ex ipſo
tionis non obligatur donatori, quia hic
eſt ultro, citroque obligatorius, ut eſt tex.
glo.& omnes in l.Ariſto. in princ.ff.de dona.
natarius non obligatur donatori ciuiliter,& natura
ter, immò nec naturaliter tantum, ut ibi per gl.
batur ex illo tex. qui reſiſtit obligationi, ſeu
ſimpliciter obligationem ex parte donatarii cõ
& conſequenter infertur, ꝙ ẽt naturaliter non
tur, arg.l.ſi non ſortem.in princ.ibiq; Bar.ff.de c
indeb.ergo infertur, ꝙ donatarius obligãdo,& hy
thecando bona ſua donatori ob donationem
ctã, nulla alia exiſtente cauſa, nihil agit. Et ſi diceret
ꝙ donatarius naturaliter obligatur donatori illa na-
turali obligatione, quæ ad antidora obligat, iuxta l.
ſed lege.§.conſuluit.ff.de petit.hæred. c.cum ex offi-
ciis.cum ſimil. de teſtam. & expreſſè uoluit glo.in d.
23 l.Ariſto.Reſpondetur, ꝙ † illa naturalis obligatio per
ſe non eſt apta recipere acceſſoriam obligationẽ, niſi
poſtquam illa fortè per pactum, ſeu ſtipulationem cõ
tractam fuiſſet in obligationẽ efficacẽ deducta, quia
illa per ſe eſt inefficax, nulloſque iuris effectus produ
cit, ut habetur in d.§.cõſuluit. & per Moder.in rub.
de uerb.oblig.& ita colligitur ex ijs, quæ uoluit gl.ma
24 gna.in fi.in c.1.14.q.3. ubi † Arch.poſt Pet.inquit, ꝙ
hæc obligatio, quæ ad antidora obligat, nõ cauſat de-
bitum aliquod, nec facit, ꝙ quis dicatur debitor, &
ideò ſi id in pactum deducatur, pactũ non ualet, quia
ſecundum aliam glo. ibi in uerſi. ex pacto, obligatio
naturalis, quæ obligat ad antidora, non poteſt in pa-
ctum deduci, quoniam eſſet promiſſio ſine cauſa, q
non ualet.l.cum de indebito.ff.de probationibus.l.
§.circa.ff.de doli except.& l.hoc iure.ibique Paul.Ca
25 ſtr.ff.de dona. Præterea † ſi dicamus donationẽ fuiſſe
factam Conſtantio, ut ipſe haberet obligare,& hypo-
thecare bona ſua, prout in inſtrumento cõtinetur, &
prout factum fuit,& ſic mixtum fuiſſe negotium, ad-
huc dicendum eſt, ipſum Conſtantium, cui fuit do-
natum, non fuiſſe ipſi donatori in aliquo etiam na-
raliter tantum obligatum, ut eſt tex.clarus cum
cõmuniter approbata ibi. in uer.non contrahi.
Ariſto.Cum ergo nullo modo fuerit obligatus
tur, ꝙ obligatio, & hypotheca bonorũ per ipſum nul
lo modo obligatum facta non ualuit, quia abſq; prin
cipali obligatione per ſe non poteſt ſubſiſtere, ut ſu-
pra. Vel melius conſiderandum eſt, ꝙ in caſu noſtro
de donatione non cõſtat, neque probatur, niſi ex uer
bis narratiuis, & enũciatiuis inſtrumẽti propter aliud
26 prolatis inter ipſos contrahentes, † quæ uerba enun-
ciatiua non diſponunt, nec operantur donationẽ de
nouo, & prout ex nunc factam tempore, quo confe-
ctũ fuit inſtrumentũ, ſed probationẽ, & præſumptio-
nẽ faciunt, ꝙ alio tempore,& prius donatio fuerit in-
ter eos facta.d.l.optimam.l.publia.ff.depoſi.& Bar.in
l.ex hac ſcriptura.in fin. uerb.ff.de dona. cũ pluribus
27 quæ poſſent allegari. Ex quibus infertur, ꝙ † cum do-
natio, quæ inſinuationem requirit, eo tempore
quo facta fuit,& poſt non fuerit inſinuata, ca fuit
iur

fuerit nulla, & inualida tàm de iure cōmuni. ut in l. ſan-
cimus. l. pen. in fin. C. de dona. l. illud. C. de ſacroſ. ec-
cle. & Inſtit. de dona. & habetur in l. nemo poteſt.
ff. de lega. 1. quàm ex diſpoſitione ſtatutorum ciuita
tis Viſini ſm ea, quæ mihi proponunẽ. Et ideò obliga
tio, & hypotheca bonorum fundata ſuper contractu
donationis inualido, & nullo nō potuit aliquo modo
ualere, cum immediatè hmōi obligatio ex contractu
donationis dependeat, atq; proueniat per ea, quæ no
tat, & uoluit Alex. in d. l. 1. §. ſi vir. col. 3. ff. de acqui
poſſ. & Salic. in d. l. & ſi is. C. de præd. minorum.
Nec diceretur, iuramētum ſm magis communem
opinionem doctorum ſupplere defectum inſinuatio-
nis, ut uoluit Ioan. de Imo. in cap. cum cōtingat. ibiq;
Abb. oppoſitio circa finẽ. ff. de iureiur. poſt Bar. in l. ſi quis.
pro eo. ff. de fideiuſſorib. & habetur plenè per ſcriben
tes, maximè Alexan. in l. nemo poteſt. ff. de legat. 1. cū
ſimilibus. Reſpondetur † hoc uerum eſſe, & ita propriè lo
qui doctores, qñ in inſtrumento donationis per do-
natorem iuratum fuiſſet de nō contraueniendo, ſed
in caſu noſtro donatio facta non fuit iurata, nec tpe,
quo facta fuit donatio, fuit iuratū, quia & ſi in inſtru-
mento producto fuerit ſuper eo, qđ tempore inſtru-
menti fuit celebratum, appoſitum iuramentum, tñ
hoc inſtrumentū non fuit inſtrumentū donationis,
nec per quod illud factum fuit, donatio facta fuit, ſed
hoc inſtrumentum ex ſuis verbis narratiuis, & enun-
ciatiuis probat donationem aliàs, & prius fuiſſe factā
ſimpliciter, non aūt probat illam fuiſſe cum iuramē-
to factam, ergo nō poſſumus dicere eam donationē
ualuiſſe nō obſtāte inſinuatione ex eo, ꝙ per iuramē
tum in donatione interpoſitum inſinuationis ſolem
nitas dicatur ſuppleta, quia uerba donationis enūcia
tiua nō erant illam fuiſſe cum iuramento factam, &
ideò debent ſimpliciter, & ſtrictè, ut iacent, intelligi
l. ſi pater. cum ibi nota. per gl. & doct. in c. in præſentia.
de probat. l. neq; natales. C. eod. tit. & l. nō hoc. C. un-
de legitimi. ¶ Confirmatur cōcluſio tradita ad fauo-
rem hæredum Conſtantij cōtra do. Lucretiam, nam
ſi quis uellet dicere cōtractum emptionis, & uēditio
nis, & ratione pretij ducatorum ducentorū fuiſſe cōtra
ctum, cui obligatio hypotecæ potuit accedere, prout
in dubio dicēdum eſt, ut actus ualeat, & ſubſtineatur
29 ut ſupra dictum fuit, dico, ꝙ † poſito, ſed non conceſ-
ſo hoc uerum eſſe, huiuſmodi obligatio, & hypothe-
ca bonorum cenſeretur facta ſub condictione, ſi pro
miſſa obſeruata non fuiſſent, hoc eſt in caſu, quo Cō
ſtantius pretium ducentorum ducatorū non ſoluiſ-
ſet, & ſic fuiſſet in mora illud ſoluendi, ut quia inter-
pellatus ſaltem extraiudicialiter non ſoluiſſet iuxta l.
ſi ex legati cauſa. ff. de uerborum obli. iuncta l. ſi debi
tor. cum ibi notatis. C. de pignoribus. & dicit Bart. in
l. rem alienam. in ulti. col. ff. de pignoratitia action. ꝙ
30 creditor in hypothecaria habet ultra alia probare,
debitorem fuiſſe in mora ſoluendi, & facit tex. in l. Iu
lianus offerri. cum ibi no. per Bar. & Paul. de Caſtr.
ff. de actio. emp. l. res hypothecæ. ff. de pignoribus. &
Bar. in l. 3. C. de pignorib. Ex quo infertur, ꝙ ad hoc,
31 ut Conſtantius dicatur in mora conſtitutus, & do.
Lucretia ob moram Conſtantii potuerit contra hæ-
redes Conſtātii agere, requiritur, & neceſſe eſt, ꝙ do.
Lucretia prius pro parte ſua contractum adimpleue
rit, uidelicet ꝙ ipſa prius tradiderit uerè, vel fictè bo-
na, quæ Conſtantio uendita aſſeruntur, & hoc prius
conſtādēt, alioquin agere non pōt d. §. offerri. ibi-
que Bar. & docto. cōiter. l. qui pendentem. ff. eodem
tit. de actio. emp. & l. curabit. C. eo. tit. Sed in caſu no-
ſtro quamuis ex inſtrumneto fortè probetur dom.
Lucretiam vendidiſſe, exponendo uerbum donaue-
rit pro uendiderit, non tñ probatur, bona uendita,
ſeu donata fuiſſe à do. Lucretia tradita Conſtantio,
uel hæredibus ſuis, prout neceſſe fuit probare per præ
dicta, ergo &c. Præterea nunquam hoc poterit caput
meum, nec alicuius rectè intelligentis ingredi, ꝙ in
caſu noſtro ex verbis inſtrumenti huius dicatur cele-
bratus contractus uenditionis, & exponi debeat uer-
32 bum donauerit pro uendiderit, qm̄ † & ſi verbum uē
dere largè, & impropriè loquēdo capi poſſit pro alie-
nare, & ſic etiam pro donare d. l. ſtatuliberi. cum ſi-
milibus tñ nullo iure cautum reperio, ꝙ uerbum do-
nare importet uenditionem, ſiue loquamur propriè,
& ſtrictè, ſiue largè, & impropriè, nam donari dicitur,
qđ nullo iure cogente conceditur, & à mera liberali-
tate procedit, & qñ obligatio reciproca nō reſultat. l.
donari. ff. de donat. & ff. de regulis iuris. d. l. inter do-
num. & d. l. munus. la 2. ff. de verb. obliga. Cum itaq;
hoc nō reperiatur aliqua lege cautum, neq; nos dice
re debemus l. ſi ſeruum. §. nō dixit prætor. ff. de acqui
rend. hæredita. Vnde ſequitur, quòd ad ſaluandam
obligationem hypothecæ in caſu noſtro non poſſu-
mus exponere verbum donauerit, pro uendiderit, qa
33 † iura uolētia ſemper debere fieri interpretationem,
ut actus valeat, ſemper loquuntur, quando ſaltem im
propriando verba actus ſaluari poſſet, hoc eſt intelli-
gendo verba impropriè l. non aliter. ff. de lega. 3. cum
ſimilibus ſupra allegatis. Sed in caſu noſtro verbum
donauerit non poteſt importare uenditionem, ſiue
attendatur propria, ſiue impropria ſignificatio, quia
nullo modo venditionem comprehendit, ergo ut ſal
uet obligatio pignoris, ſeu hypothecæ, nō poſſumus
exponere uerbū donauerit, pro uendiderit, & ad hoc
faciunt ea, quæ habentur per Dominicum de ſancto
Geminia. in cap. ſi Papa de priuilegiis. in 6. in princip.
in ult. col. verſi. 3. fallit, & Alex. in conſi. 33. col. 2. uol.
1. Adde, quòd in terminis noſtris illud verbum dona
uerit, non poueſt exponi pro vendiderit, quia ſic ex
iiſdem uerbis duo ſpecialia contra regulas iuris cōis
reſultarent contra l. 1. cum ibi not. C. de dot. promiſ.
cū ſimilibus. Primū ſpeciale eſſet, nam ex illis uerbis
narratiuis, & enūciatis pp aliud induceretur, & reſul-
taret diſpoſitio contra regulas iuris iuxta ea, quæ ha-
bentur in d. l. ex hac ſcriptura. ff. de donation. & in d.
cap. ſi papa; aliud ſpeciale reſultaret, ꝙ uerba caperen
tur ultra propriam, & impropriam ſignificationē, qđ
iure cautum non reperitur, ut colligitur ex notatis ꝑ
gloſam & docto. in l. voluntas. C. de fideicommiſſis:
vel ſaltem ꝙ uerba contra regulas iuris impropriarē-
tur. Et ex prædictis remanent reſoluta plura, quæ pri
ma facie pro parte aduerſa ſtringere videbantur.
¶ Cæteris, quæ aduerſari uidentur, reſpōderi poteſt,
& primo ad id, quod dicebatur de iuramento, & de il
la clauſula omni meliori modo iuxta l. cum pater. §.
filius matrem. ff. de leg. 2. & per ea, quę uoluit Bar. in
d. l. ſi quis pro eo. in verſic. ſeptimo, iuncto uerſicu. ſe
quen. ubi fideiuſſoria obligatio iurata ualet ut princi
palis, quādo principalis obligatio deficit, quia primo
34 reſpondetur, † prædicta eſſe uera, & Bart. ibi loqui,
quando adeſſet principalis, pro quo fideiuſſor cum
iuramento obligaretur, nam fideiuſſor obligatur o-
mni meliori modo, ut dicit ibi Bartol. quamuis prin-
cipalis, pro quo fideiuſſit, nullo modo etiam natura-
liter tantum eſſet obligatus, & ſic ſaltem de facto in
caſu Bartoli aderat principalis, pro quo fideiuſſor
cum iuramento intercedebat. Sed in caſu noſtro
nec de iure, nec de facto aderat contractus, ſeu obli-
gatio, cui hypotheca, & obligatio bonoram poſſet
accedere, ut ex prædictis apparet, ergo &c. Secun-
do Bartol. loquitur, & prædicta procedunt, quando
obligatio eſſet facta cum cauſa, ſed ſine cauſa vale-
re non poteſt, ut dictum fuit: In caſu autem noſtro
hæc

hæc bonorũ obligatio eſſet abſque cauſa facta, quia
donationis cõtractus quoad Cõſtantiũ donatariũ nõ
põt dici eſſe cauſa, ut ſupra dixi, itẽ nec uenditio, quia
nulla fuit contracta uenditio, ut ſupra, uel poſito, ſed
non conceſſo fuiſſe contractam uenditionem, ex ea
non potuit agi, nec hypotheca bonorũ, quia nõ con-
ſtat, neq; probatũ fuit, ꝯctũ pro parte dominæ Lucre
tię fuiſſe adimpletũ, ueluti fuit declaratum, ergo &c.
¶ Non obſtat tertiũ fundamentũ, ꝙ poſito obligatio
nẽ bonorũ non ualere, tamen ex cõſtituto in contra
ctu, & inſtrumento appoſito poſſeſsio in dominã Lu
cretiã transferri potuit per ſupradicta, quia reſponde
35 tur primo † hoc eſſe falſum, nã benè per traditionem
verã factam rõne contractus nulli, & inualidi poſſeſ-
ſio quandoq; transferri, & acquiri põt d. l. 1. §. ſi uir.
ſed ex traditione ficta reſultante ex conſtituto de poſ
ſidendo appoſito in cõtractu, & inſtrõ nullo nõ acqui
ritur, nec trãsfertur poſſeſsio aliqua, quia ſi principa-
le eſt nullũ, ita conſtitutũ in eo appoſitũ: & ita plenè
declarãt doctores maximè Alex. in d. §. ſi uir. in 2. col.
cuius uerba non refero, quia clarè loquitur. At in caſu
noſtro fuit factũ conſtitutũ de poſſidendo, & ſic ficta
traditio interuenit, ergo &c. Poſſet ẽt aliter reſponde
rl, ut ex p̃dictis colligitur. ¶ Non obſtat ultimũ, quòd
obligatio pignoris, & hypothecæ cenſetur, & præſu-
mitur facta in caſibus, in q̃bus donatarius de iure res
donatas reſtituere teneretur, uidelicet in caſu ingra-
titudinis, ut actus ualeat, & ſubſtineatur omni melio
ri modo, ꝑut eſt de natura iuramẽti, arg. d. §. filius ma
36 trẽ. quia reſponderi põt, † ꝙ poſito hoc verum eſſe,
tamẽ hoc modo intelligendo huiuſmodi obligatio,
hypotheca cenſetur, & dicitur facta ſub conditione,
prout reuocatio ipſa cõditionẽ in ſe habet, uidelicet
ſi donatarius erit ingratus, ſeu aliquã ingratitudinis
cauſam cõmiſerit, ꝑꝑ quã donatio ſit reuocanda. l. fi.
C. de reuocan. donatio. & c. fin. extra de donat. At in
caſu noſtro donatio reuocata nõ fuit, nec ꝑ Conſtan-
tium donatarium aliqua cauſa ingratitudinis com-
miſſa non fuit, propter quam donatio potuerit re-
uocari, ergo obligatio, ſeu hypotheca bonorum nec
committi, nec effectum ſuum ſortiri potuit, argu-
mẽto l. res hypothecæ. circa finem digeſtis de pigno-
37 ribus. Similiter † non poteſt dici facta obligatio pi-
gnoris, ſeu hypothecæ acceſſoriè ad obligationem,
qua donatarius ad antidora, & ad remunerationem,
tenetur, quia ſupra reſponſum accomodaui. Præte-
rea in caſu noſtro non apparet, quòd obligatio re-
muneratoria, & qua donatarius ad antidora tene-
tur iuxta not. in dicta l. ariſto. in princip. fuerit in pa-
ctum, ſeu promiſſionem deducta, & ſic tranſiuerit
in obligationem efficacem, cui pignus, ſeu obligatio
bonorum poſſit accedere, nam obligatio remunera-
toria, ſeu quæ dicitur ad antidora, obligationem pi-
gnoris, ſeu acceſſoriam non recipit, ut ſupra dixi. Ali
ter etiã reſpondent nonnulli alij aduocati, qui in hac
cauſa ſcripſerunt, ad quos me remitto. Laus Deo.

S V M M Æ.

1 *Res pignori tradita pro maiori ſnmma, quam ualeat, adeo quòd nõ ſit ſpes reluitioni, an & quomodo in dominium creditoris tranſire dicatur, & num. 3. 4. & 11.*

2 *Creditor, cui res pignori data eſſet, quæ tanti non ualeat, quanta eſt pecunia debita, poteſt debitorem ad debitum integre ſoluendum cogere.*

5 *Affectio in ſpeciebus regulariter, & ueriſimiliter cadere poteſt.*

6 *Pignoratio ſub conditione, nullum ius ſaltem plenum, pendente cõditione, tribuit.*

7 *Solutione eius, quod debetur, etiam obligatio pignoris tollitur.*

8 *Res pignorata in alium tranſiens cum ſuo onere pignoris tra[nſit].*

9 *Alternatiua aut poſita inter perſonas honoratas in contr[actu] reſoluitur in coniunctam.*

10 *Obligatio bonorum generalis pro dote facta mulieri conc[urrens] ſpeciali eadem die alteri facta.*

11 *Per dationem inſolutum, & per pactum de habendo rec[urſum], regreſſum propria auctoritate ad bona pignorata, & ... plenum ius, & dominium pignoris in creditorem transfer[tur].*

12 *Et quomodo hoc procedat, & num. 14.*

13 *Pactum de dando pignus in ſolutum etiam in cauſa dotis non præiudicat debitori, quin pecuniam debitam ſoluere poſſit.*

14 *Pactum legis commiſſoriæ, uel illi ſimile eſt in pignoribus ita reprobatum, ut beneficio legis in hoc neque at [uti].*

15 *Eſtimatio rei in dotem datæ ſimpliciter quando ... emptionem, & quando ad alium effectum.*

16 *Maritus ſoluens canonem pro emphyteoſi uxoris etiam ... dicitur iure familiaritatis ſoluere.*

17 *Emphyteotæ uerò non præiudicatur per non emphyteotam ... emphyteoſim poſſidentem, & canonem per multos annos ... ſuo nomine ſoluentem.*

Sed hæc ſolutio uerò emphyteotæ prodeſt.

18 *Idem & magis dicendum eſt in eo, qui emphyteoticam pign[oratam] habeat, & canonem ſoluat.*

19 *Creditor rem emphyteoticam pignoratam habens, eam ... do ueris emphyteotis non præiudicat.*

20 *Emphyteoſis eccleſiæ, & loci pij non poteſt, inſcio domino, alienari, nec ſpecialiter pignori obligari.*

Secus in emphyteoſis priuati.

21 *Quid ſi emphyteoſis eccleſiæ expreſſè ut emphyteoſis eccleſiæ eſſet pignori obligata.*

22 *Empyteoticum ius quomodo per diutinam ſolutionem acquiratur.*

23 *Quid in eo, qui rem emphyteoticam ex cauſa pignoris poſſedit.*

24 *Ratificare quãdo, & quomodo poſſim id, quod non eſt nomine ... geſtum, & quando ſecus.*

25 *Inſtrumento ſubſcripto manu notarij, qui fuit de illo rogatus, ... ditur, licet manu alterius fuerit ſcriptum.*

26 *Emphyteoticus contractus de ſui natura, & ſubſtãtia debet in ſcri ptis fieri, nec alicui celebratus præſumitur, niſi in ſcriptis appareat.*

27 *Pater in emphyteoſi, & feudo, quæ dantur etiam pro filijs, quando, & quomodo filijs poſſit prȩiudicare.*

28 *In iure iam quæſito facilius mihi conſentienti præiudicatur, quam in iure quȩrendo, maximè quãdo nec uerisſimilis ſpes eſſet, quid eſſet acquirendum.*

29 *Conditiones etiam uoluntariȩ in teſtamento, uel alia hominis diſpoſitione appoſitæ per caſum æquipollentem adimpleri nõ poſſunt.*

30 *Emphyteoſi pro aliqua ſtipulata ei ſequuta ratificatione etiam tacita acquiri poteſt.*

31 *Emphyteoſis eccleſiæ pro hæredibus conceſſa eſt quid hæreditariũ, & ad hæredes quoque extraneos tranſire poteſt.*

32 *Item, & ad fœminas.*

33 *Emphyteoſis magis tranſit cum uniuerſitate bonorum, & titulo uniuerſali ad uniuerſales ſucceſſores, quã titulo ſingulari ad ſingulares ſucceſſores.*

34 *Cum uniuerſitate, & titulo uniuerſali quid facilius tra[nſit], quam titulo ſingulari.*

35 *Verbum remanere an dominij translationem pleno iure importet, & num. 46.*

36 *Acquiſitum alicui quando nomine proprio tantum quid dicatur.*

37 *Spectare id dicitur, quod iure dominij debetur, & pertinet.*

38 *Relatio, & ſententia extra contenta in petitione, & nõ iuxta formam, & tenorem illius facta, & lata non ualet.*

39 *Nomine alterius ab initio fieri cæptum eodem nomine in proſecutione factum cenſetur, etiã ſi proprio nomine ſimpliciter fieret.*

40 *Actus, ad quem quis fuit citatus, eo modo, et nomine factus debet intelligi, quo facto fuit citatio, aliàs non ualeret.*

41 *Actus factus ſimpliciter ſub nomine alicuius ſemper debet intelligi eo modo, & nomine factus, quo ualere poteſt.*

42 *Quid ſi diſpoſitio plura contineret capita, & unum ſub nomine officij fieret, alia uerò ſub nomine proprio ſimpliciter ſine nomine officij.*

43 Dota